

برج های دوازده گانه

در ادامه مبحث برخی از دواير عظيمه که تا کنون شرح داديم، شايسته است بحث بروج دوازده گانه را نیز از نظر گرامی شما بگذرانيم، و در دروس آینده، ساير دواير عظيمه را توضیح دهيم.

با تقاطع شش دایره عظیمه عرضی که یکی از آنها دایره ماره به اقطاب اربعه است و چهارم آنها از دو نقطه اعتدال عبور می کند، کره آسمانی به دوازده قسمت مساوی تقسیم می گردد که برج های دوازده گانه، به شرح ذیل، می باشند:

1. حمل (Aries)
2. ثور (Taurus)
3. جوزاء (Gemini)
4. سرطان (Cancer)
5. أسد (Leo)
6. سنبله (Virgo)
7. میزان (Libra)
8. عقرب (Scorpius)
9. قوس (Sagittarius)
10. جدی (Capricornus)
11. دلو (Aquarius)
12. حوت (Pisces)

هریک از برج های یادشده در عرف دانشمندان هيات، دارای علامتی خاص و شکلی معین هستند که بدین شرح است:

Λ	: حمل
M	: ثور
N	: جوزاء
O	: سرطان
Π	: أسد
Θ	: سنبله
Ψ	: میزان
Z	: عقرب
[: قوس
α	: جدی
β	: دلو
∴	: حوت

یادآور می شود که دوازده صورت فلکی از مجموعه صورت های فلکی در آسمان، بیش از 2000 سال قبل از زمان ما، محاذی برج های یادشده در ناحیه منطقه البروج بوده اند¹، و بر این اساس، برج های دوازده گانه نیز در آن زمان به این اسامی نامیده شدند. اما این صورت ها در طول زمان مذکور به تدریج در حدود 30 درجه به سمت شرق منتقل گردیدند. علت این امر هم جابجایی تدریجی نقطه اعتدال ربیعی، و به تبع آن، جابجایی برج های

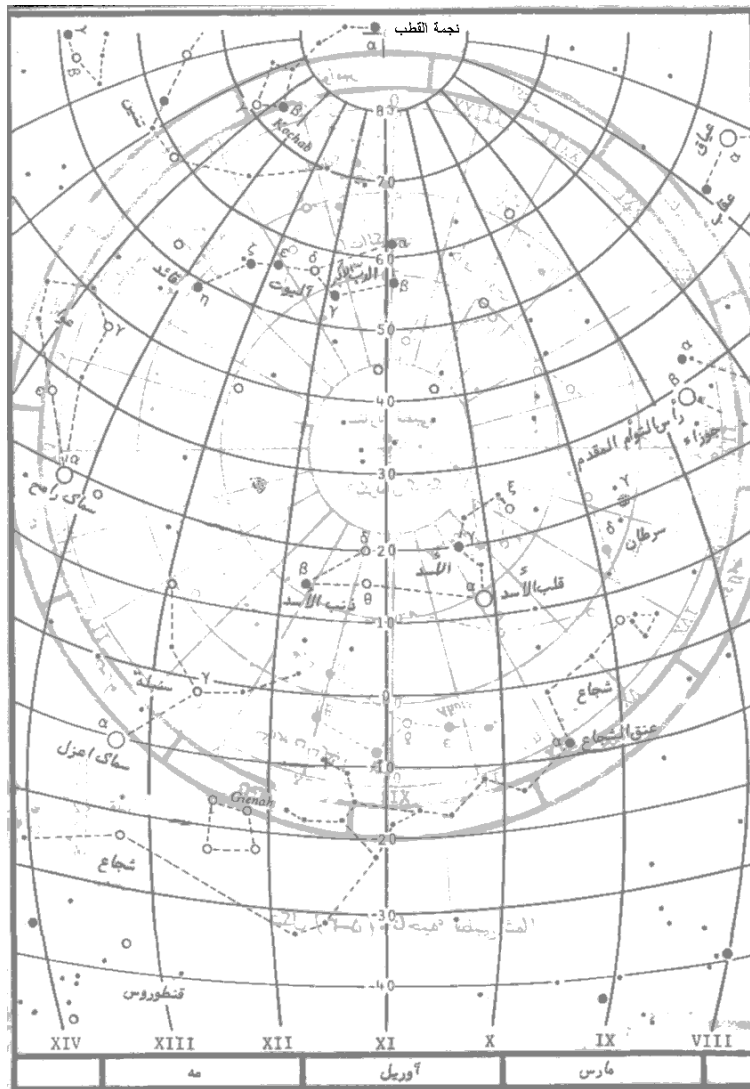
¹ Lessons of astronomy

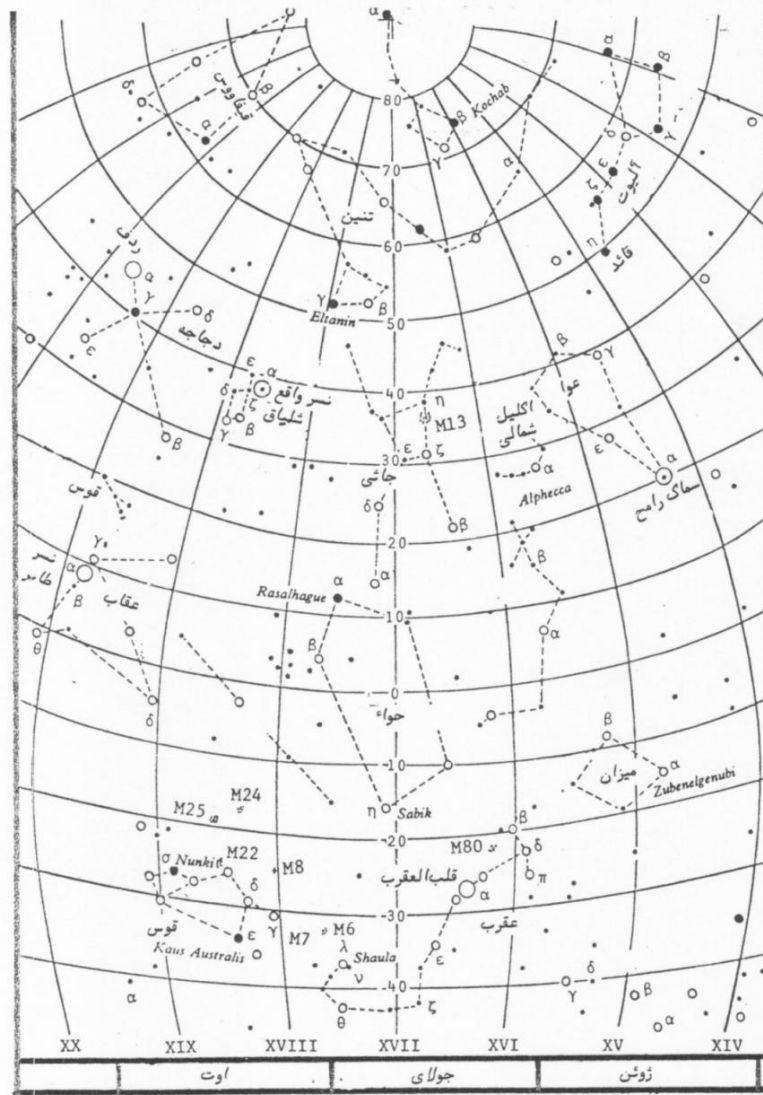
منطقة البروج به سمت غرب است. دلیل این جابجایی نیز، حرکت تقدیمی زمین است که قبلاً در میبحث حرکت زمین، توضیح داده شد.

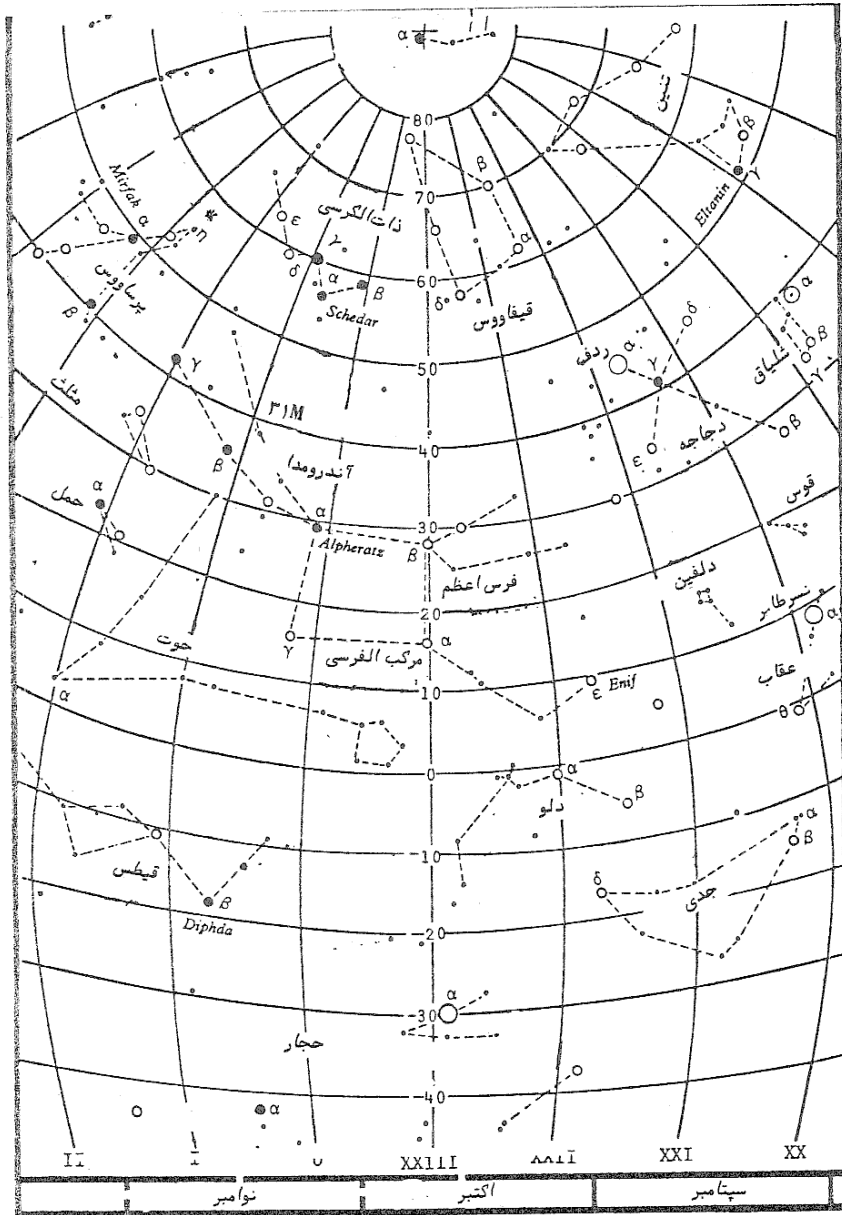
بر این اساس، در حالی که صورت های مذکور که متشکل از ثوابت هستند بر جایگاه خود باشند، و به خاطر حرکت تقدیمی زمین، اجزاء منطقة البروج از زاویه دید ناظر زمینی به سوی غرب حرکت کند، پس از مدتی طولانی، صورت های فلکی یادشده از محل بروج مذکور به سمت شرق، فاصله پیدا می کنند.

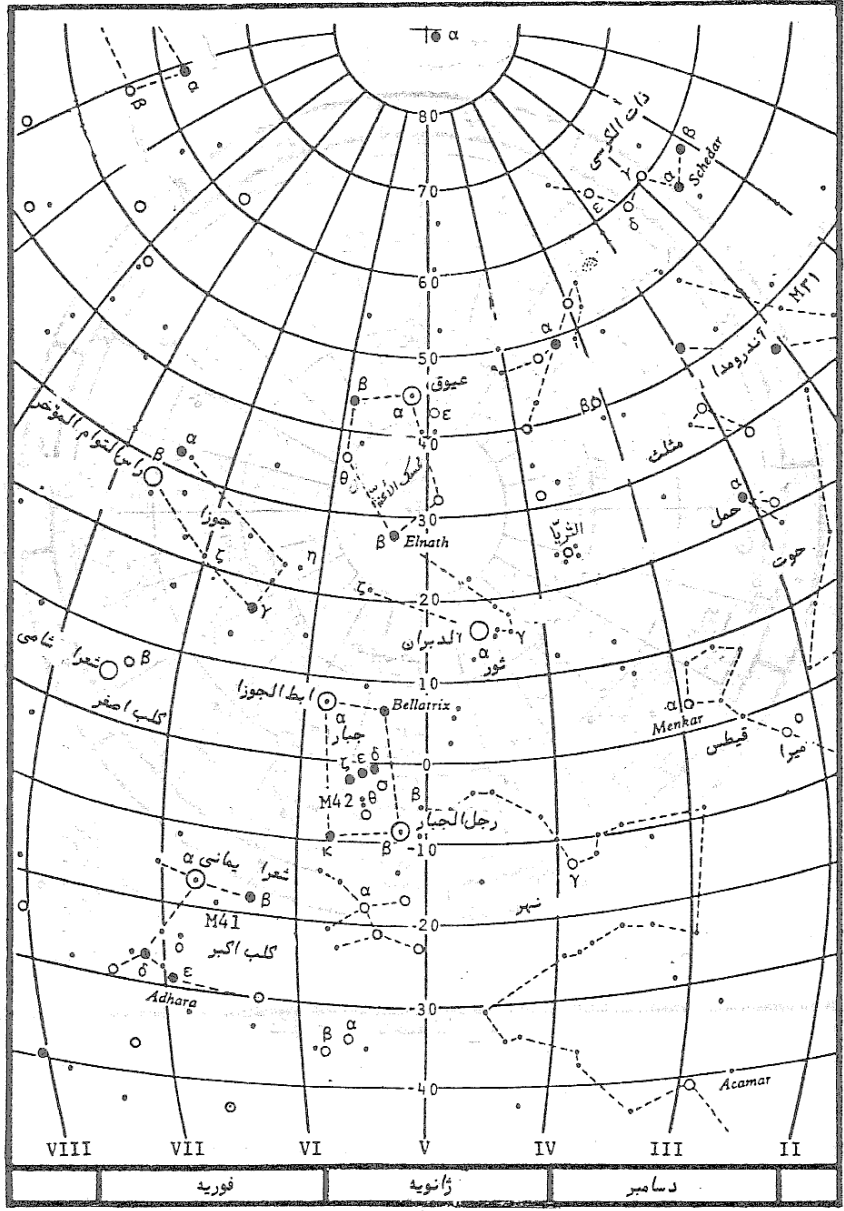
بر مبنای پدیده یادشده، در اول برج حمل، آنگاه که خورشید به نقطه اعتدال ربیعی می رسد و در برج حمل وارد می گردد، خورشید محاذی حدّ غربی صورت فلکی حوت می باشد و داخل صورت فلکی حمل نمی شود، مگر بعد از روز دوازدهم برج حمل.

صورت های فلکی، به چهار بخش: ربیعی (بهاری)، صیفی (تابستانی)، خریفی (پاییزی) و شتوی (زمستانی) به شرح ذیل، تقسیم می گردند.

هر یک از صورت های فلکی، از دسته ای از ستارگان تشکیل شده است که با نگاه ما به آنها، تصویری خیالی به شکل حیوانات مانند حمل (برّه)، ثور (گاو)، یا اسد (شیر)، و یا موجودی دیگر مانند میزان (ترازو)، قوس (کمان)، دلو و غیر آن، ترسیم می شود، و این نامگذاری ها به خاطر تسهیل در به خاطر سپردن آنها بوده است.

"کرنیلوس فاندیک" می گوید:

"از زمان های باستان، ستارگان ثوابت در کره آسمانی بر شکل صور حیوانات و اشیاء دیگر تقسیم شده اند. این امر به خاطر آسان تر شدن تعیین جایگاه ستارگان بوده است. بعضی از دانشمندان، این نامگذاری را به هندی ها نسبت داده اند، و برخی دیگر به کلدانیان، و گروهی دیگر به مصریان".

ابوریحان بیرونی نیز چنین می گوید:

"جالینوس گفته است: نخستین کسی که این امر را انجام داده، "اراطس ستاره شناس" بوده است. این گفته نه تنها ممکن است، بلکه حتمی است. زیرا کتاب "پدیده ها"، نوشته اراتس و رموز و تفاسیر آن، بر این حقیقت گواهی می دهد".

برخی از دانشمندان نیز بر آنند که نخستین کسی که بروج را تدوین کرده است، بطليموس بوده که 48 صورت فلکی را در فهرست خاصی قرار داده است.